Concursul Multidisciplinar BOLYAI FARKAS Tantárgyverseny,
Al XI-lea Concurs naţional al liceelor cu predare in limba maghiară
Magyar tannyelvű középiskolák XI. országos vetélkedője

Concursul de geografie Teleki Sámuel Földrajzverseny
Geografie umană - Társadalomföldrajz 2016. május 7.

Feladatlap

Feladatlap száma	
Elért pontszám	

	Név	**Aláírás**
Javítóbizottság elnöke	**Bartos-Elekes Zsombor**	
Javítóbizottság alelnöke Társadalomföldrajz tagozat	**Csíki Emese**	

Utasítás

- Az adatlapot nyomtatott nagybetűkkel töltsd ki!
- A feladatok megoldásához számológép nem használható!
- A feladatok megoldásához tollat/golyóstollat kell használni!
- Az feladatlapon javítani, átírni, radírozni, stb. nem szabad! Az elrontott részt tedd zárójelbe!
- A feladatok megoldására 3 óra áll rendelkezésedre! Az elérhető maximális pontszám 100, hivatalból 10 pont jár.
- Piszkozatként a lap hátoldalát használhatjátok.

I. ILLESZKEDŐ JELLEMZŐK.

A jobb oldali oszlopban földrajzi jelenségeket, a bal oldali oszlopban pedig jellemzőket olvashatsz. Egyszerre több jelenségre is lehet érvényes egy-egy földrajzi jellemző, de nem minden jelenségre találsz érvényes jellemzőt. **A válaszaidat írd az összegző táblázatba!**

Jellemző		Földrajzi jelenségek
1.	Központi hely funkciója az országhatáron túl is érvényesül. Világváros.	**apró falu,** **szlöm,** **gettó,** **halmazfalu,** **China Town,** **alvó város,** **farm,** **bádogváros,** **szalagtelkes falu,** **metropolisz,** **tanya,** **tízes,** **konurbáció,** **sakktábla alaprajzú település,** **külső munkahelyi öv,** **Little Sicily,** **city,** **dzsentri öv,**
2.	Utcái, egymást derékszögben keresztezve, szabályos telektömböket fognak össze.	
3.	Alapfunkciókkal rendelkező település.	
4.	Magas fokú beépítettség, és magas bérleti díjak jellemzik, ezért szinte kizárólag üzleti funkcióval rendelkezik.	
5.	Etnikai alapon szerveződő zárványok a város átmeneti övezetében, vagy belső lakóövezetében.	
6.	Főként lakhatást biztosító kisebb város a nagyváros szomszédságában.	
7.	Székelyföld falvainak alaptípusa, amit a védelmi funkció hozott létre.	
8.	Egyetlen út két oldalán alakulnak ki az azonos elrendezésű telkek.	
9.	Ipari öv a városokban, némi alacsony státusú lakófunkcióval.	
10.	Szabálytalan alaprajzú, alapfunkciókkal rendelkező település.	
11.	Egy-egy lakóház és a körülötte található gazdasági épületek térben is jól elkülönülnek a másik, szomszédos lakóegységtől.	
12.	Városösszenövés, amelyben az egyes központok megőrzik funkcionális szerepkörüket, és egymást kiegészítik.	

ÖSSZEGEZŐ TÁBLÁZAT

Jellemző	+ Földrajzi jelenség[ek]	Jellemző	+ Földrajzi jelenség[ek]
1.		**8.**	
2.		**9.**	
3.		**10.**	
4.		**11.**	
5.		**12.**	
6.		**13.**	**Jellemző(k) nélküli:**
7.			

10 pontból	

II. MENNYISÉGI ÖSSZEHASONLÍTÁS.

Döntsd el a két mennyiség nagyságrendi viszonyát! A választási lehetőségek:

A: „a” nagyobb, mint „b”
B: „b” nagyobb, mint „a”
C: „a” és „b” egyforma, vagy megközelítően azonos. (A különbség nem nagyobb, mint a kisebb érték 1 %-a).

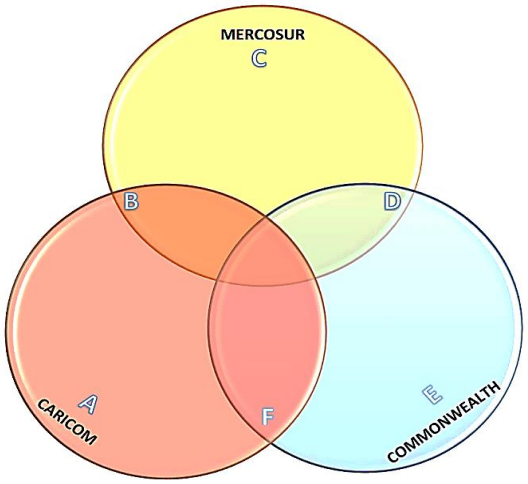
	A / B / C ?	
1.		a. A Kínával szomszédos államok száma / b. Az Oroszországgal szomszédos államok száma.
2.		a. Argentína és Chile közös államhatárának hossza / b. Kazahsztán és Oroszország közös államhatárának hossza.
3.		a. Brazília lakosságának száma 2015-ben / b. Indonézia lakosságának száma 2015-ben.
4.		a. Peru államterületének nagysága / b. Csád államterületének nagysága.
5.		a. A városiasodás foka Belgiumban / b. A városiasodás foka Izraelben.
6.		a. A szolgáltatási szektorban dolgozók aránya Japánban / b. A szolgáltatási szektorban dolgozók aránya az AEÁ-ban.
7.		a. Hindu vallásúak aránya Guyanában / b. Hindu vallásúak aránya Bhutánban.
8.		a. Szaúd-Arábia földgáz tartaléka / b. Oroszország földgáz tartaléka.
9.		a. Az Egyesült Államok kőszén tartalékai / b. Kína kőszén tartalékai.
10.		a. A Dél-afrikai Köztársaság aranytermelése / b. Kanada aranytermelése.

10 pontból	

III. **<u>KÖZÉP-, és DÉL-AMERIKA</u>** embertani, etnikai és nyelvi szempontból Földünk legkülönlegesebb régiói közé tartozik. Számos fejlett gazdaságú állam érdekeltségei kötődnek ezekhez az államokhoz.

A) Az alábbi táblázatban felsorolt államok teljes jogú, társult, vagy megfigyelő tagjai a halmazábrában feltüntetett egy vagy több államcsoportosulásnak. **Sorszámukat írd a hovatartozásuknak megfelelő halmazmezőbe!**

1. ARGENTÍNA	**2.** BOLÍVIA	**3.** DOMINIKAI KÖZÖSSÉG	**4.** JAMAICA
5. BAHAMA-SZIGETEK	**6.** CHILE	**7.** GUYANA	**8.** SURINAME
9. BELIZE	**10.** COLUMBIA	**11.** HAITI	**12.** ÚJ-ZÉLAND



6 pontból	

B) **Keresd a kakukktojást!** A kakukktojás betűjelét írd be az összefoglaló táblázatba!

1) Lakosságuknak több mint 25%-át az amerikai bennszülött népcsoportok teszik ki:

a. Puerto Rico **b.** Peru **c.** Ecuador **d.** Bolívia

2) Antarktiszi területi követelései vannak:

a. Chilének **b.** Argentínának **c.** Brazíliának **d.** Perunak

3) A világ tíz legnagyobb ezüsttermelő országa közt tartjuk számon:

a. Kolumbiát **b.** Perut **c.** Chilét **d.** Bolíviát

4) A világ tíz legnagyobb bauxittermelő országa közt tartjuk számon:

a. Brazíliát **b.** Jamaicát **c.** Chilét **d.** Suriname-ot

5) A világ legjelentősebb réztermelő országai közt van:

a. Chile **b.** Bolívia **c.** Peru **d.** Brazília

6) Az Amazonas-vidék esőerdővel borított területén osztozik

a. Ecuador **b.** Peru **c.** Paraguay **d.** Bolívia

ÖSSZEGZŐ TÁBLÁZAT

Állítás száma:	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**
Kakukktojás betűjele						

6 pontból	

IV. **<u>ELTÁJOLT TÁJAK</u>**

180, vagy 90 szögfokkal, illetve az óramutató járása szerint milyen irányba kell elforgatni az 1-es számú melléklet térképrészleteit, ahhoz, hogy az északi irány szerint legyenek tájolva?
Töltsd ki a táblázatot a fejléc követelményei szerint!

Térképrészlet száma	Azonosítsd a területet!		Elforgatás iránya és mértéke szögfokokban
	a kontinens[ek] megnevezésével	2 érintett államterület megnevezésével	
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

Soronként 4 x 0,5 p. = **2 pont:**	**Összesen 12 pontból:**	

5

V. **V . SZÁMÍTÁSI FELADAT**.

A következő táblázat 5 európai ország munkaerő szerkezetét mutatja a három fő foglalkozási szektor szerint. **Tanulmányozd az adatokat, és válaszolj** a részfeladatok kérdéseire!

	Ország	I. szektorban dolgozók aránya %	II. szektor dolgozók aránya %	III. szektor dolgozók aránya %
1.	Szlovénia	9,1	38,4	52,5
2.	Románia	27,1	34,8	38,1
3.	Lengyelország	19,4	28,6	52,0
4.	Magyarország	6,2	34,1	59,7
5.	Ciprus	5,1	23,5	71,4

6

A. Melyik az a két ország, ahol a legmagasabb a nem nyersanyag-biztosító ágazatokban dolgozók aránya? Mekkora ez az arány?

1. ……, ahol ez az arány: …… %
2. ……, ahol ez az arány: …… %

4 pontból	

B. Az adatgyűjtés évében Magyarország munkaképes lakossága 4 511 220 fő volt, ennek 12,6% pedig munkanélküli. **Számítsd ki:**

1. a valóban foglalkoztatottak számát!

Számításaidat ide írd:

Válasz: A valóban foglalkoztatottak száma: _____ fő.

2. azt, hogy hányan dolgoztak a III. szektorban?

Számításaidat ide írd:

Válasz: A III. szektorban dolgozók száma: _____ fő.

6 pontból	

VI. <u>NAGYOBB, MÉG NAGYOBB</u>. Az alábbi országokat egy-egy szempontból különböző értékek jellemeztek. Á**llítsd az országokat a rájuk jellemző értékek növekvő sorrendje szerint**! Ennek megfelelően írd a betűjelüket a lenti összegző táblázatba!

1. **A természetes szaporulat mértéke szerint**
   a) Argentína b) Franciaország c) Csád
2. **Életremény szerint**
   d) Hollandia e) Kanada f) Egyesült Államok
3. **15 éven aluli lakosság aránya szerint**
   g) Japán h) Magyarország i) Uganda
4. **A természetes fogyás mértéke szerint**
   j) Lettország k) Japán l) Csehország
5. **60 éven felüli lakosság aránya szerint**
   a) Egyesült Arab Emírségek b) Monaco c) Finnország
6. **Lakosságuk száma szerint**
   d) Észak-, és Közép Amerika e) Afrika f) Európa
7. **Népsűrűségük szerint**
   g) Észak-, és Közép Amerika h) Afrika i) Európa
8. **100 férfira jutó nők száma szerint**
   j) Katar k) Oroszország l) India

ÖSSZEGZŐ TÁBLÁZAT

1.	2.
3.	4.
5.	6.
7.	8.
9.	10.

10 pontból	

VII. <u>MIGRÁCIÓ.</u>

Milyen típusú népességvándorlásról van szó a felsorolt emberek esetében? A válaszlehetőségek betűjelét írd az összegző táblázatba! (Esetenként több válaszlehetőség is helyes.)

1. **Tanársegéd, aki egy szomszédos ország egyetemével három évre szerződött, havonta egy hetes oktatásra:**
   a. Időbeliség szempontjából: ideiglenes / időszakos / állandó
   b. Térbeliség szempontjából: belföldi / külföldi
   c. Szállás állandósága szerint: vendégmunkás / ingázó
   d. Indíttatás szerint: szociális / gazdasági / politikai
2. **Egy balkáni országból érkező, vasúti konténerben megbúvó szakképzetlen szíriai férfi, aki Németországban szeretne munkát vállani:**
   a. Időbeliség szempontjából: ideiglenes / időszakos / állandó
   b. Térbeliség szempontjából: kontinentális / interkontinentális
   c. Szállás állandósága szerint: vendégmunkás / bevándorló
   d. Indíttatás szerint: szociális / gazdasági / politikai
3. **Családjával együtt, Brassóból egy közeli nagyközségbe, saját kertes házába költöző fiatal programozó:**
   a. Időbeliség szempontjából: ideiglenes / időszakos / állandó
   b. Térbeliség szempontjából: régiók közti /régión belüli
   c. Szállás állandósága szerint: vendégmunkás / ingázó / állandó
   d. Indíttatás szerint: szociális / gazdasági / politikai

ÖSSZEGZŐ TÁBLÁZAT

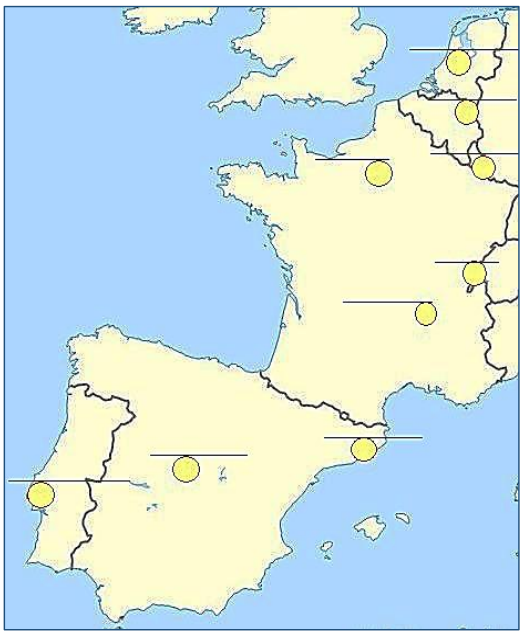
Commented [d1]:

	a)	b)	c)	d)
1.				
2.				
3.				

6 pontból	

VIII. AZ EU SAROKKÖVEI.

Mint minden történetben, az Európai Unió történelmében is vannak fordulópontok. Ezek különböző helyszínekhez kötődnek. Az események betűjelét írd a térképen nekik megfelelő körökbe, helyszínének nevét pedig föléje!



A. 1985 júniusában Belgium, Hollandia, Luxemburg, Franciaország és a Német Szövetségi Köztársaság képviselői e város területén, egy sétahajón kötöttek megállapodást a közös határaikon gyakorolt ellenőrzés fokozatos megszüntetéséről.

B. 1992 februárjában az akkori tagállamok itt írták alá azt a szerződést, amely tartalmazza az euro bevezetésének részleteit, és rendelkezik az államszövetség ma is használatos nevéről.

C. 1997 októberében itt írták alá, a tagállamok biztonságpolitikai és jogi intézkedéseinek az összehangolását célzó szerződést.

D. Annak a szerződésnek a nyomán, amit ebben a városban, 2007 decemberében írtak alá, az Európai Unió működése hatékonyabbá vált.

2 pontból	

IX. **HÁROMSZÉK,** vagy Kovászna megye Erdély legkisebb területű megyéje. Kulturális és építészeti értékekben viszont annál gazdagabb.

A. Ismerd fel híres szülötteit!

1. Egyházi elöljáró, és a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt. Székelyföldön elsőként végzett rendszerezett népköltési gyűjtést. ……
2. Ha Petőfi Sándor, Kossuth Lajos, vagy Széchenyi István alakját idézzük fel, tulajdonképpen e festő portréi jutnak eszünkbe : ……
3. Magyar enciklopédiát szerkesztett a XVII. században. Oktatásszervező, Erdély első tankönyvszerzője: ……
4. Nyelvtudós, a tibetológia megalapítója, akit ebbe a kutatási irányba az a vágya terelt, hogy megismerje a magyarság eredetét: ……
5. Az 1848-`49-es forradalom és szabadságharc tüzértisztje, ágyúöntő mester: ……
6. 1972-ben gyalogosan, gyakorlatilag felszerelés nélkül indult indiai útjára, azzal a céllal, hogy felkutassa szülőföldje nagy szülöttének életállomásait: ……

3 pontból	

B. A 2-es számú melléklet alapján **szerkessz szórólapszöveget** a fényképeken megjelenő emlékművekről, és azokról a településekről, ahol ezek épültek**.** A turisztikai ismertető szöveg 8-10 mondat terjedelmű lehet. **(Vigyázz! Nem minden kép készült Kovászna megyében!)**

15 pontból	

1. MELLÉKLET

JELMAGYARÁZAT:

Szárazföldi államterület és államhatár

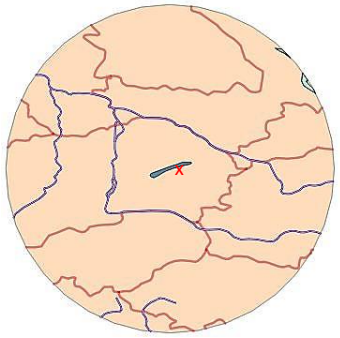
Folyó

Tó

Tenger, óceán

Körsugár hosszabítása

x A térkép középpontja



1. ábra

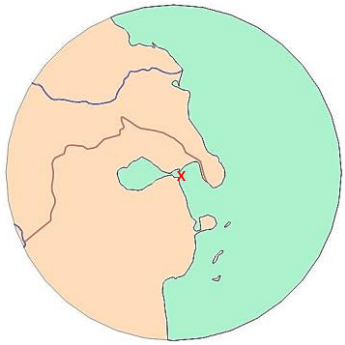


2. ábra

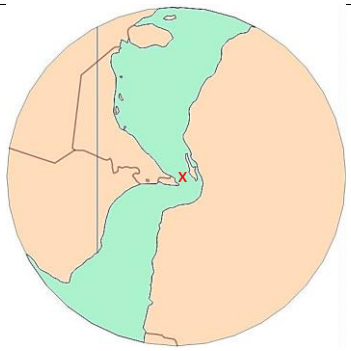
É



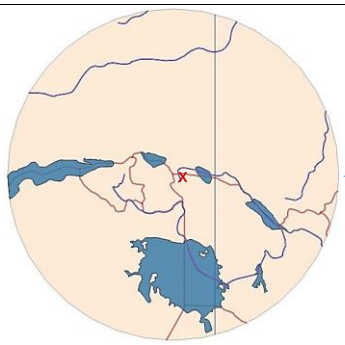
3. ábra



4. ábra



5. ábra



6. ábra

2. MELLÉKLET



1. fotó



2. fotó



3. fotó



4. fotó



5. fotó



6. fotó



7. fotó



8. fotó